

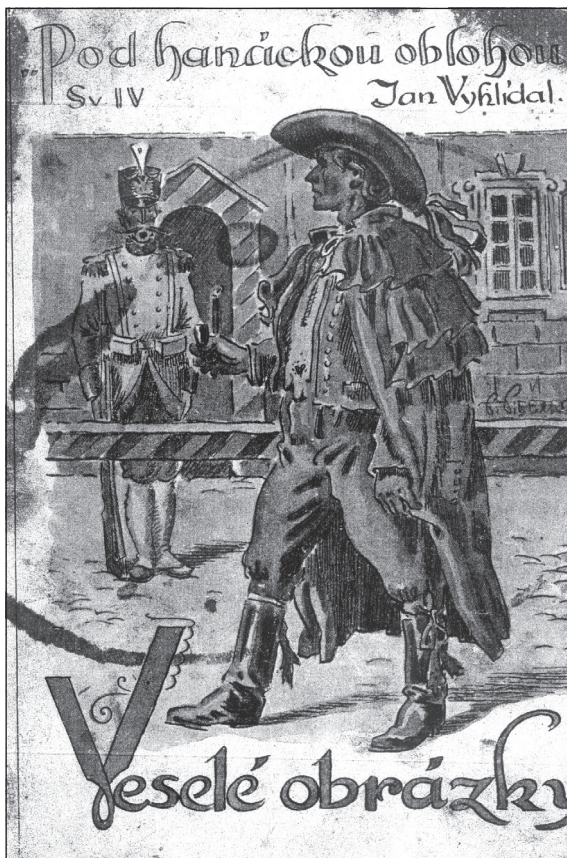

Zpravodaj obce Švábenice

Vydává obecní úřad Švábenice - číslo 2/ 2004

Z obsahu:

Sjezd rodáků
Občanská rubrika
Ivanovická brána
Z mateřské školy
Významný rodák
Z historie
Z kultury
Za Švábenice krásnější
Ohlédnutí za ostatky
Skauti na výletě
Svěcení kněze ČČSH
Setkání betlémářů
EU a my - pokračování
Středověké Švábenice
Archeologie na stavbě dálnice
- pokračování
Z odkazu kronikáře
Zem. muzeum v Hořticích

Tradiční setkání rodáků

*Snažme se, aby náš život byl jako šperk,
aby neměl velké rozměry, ale velkou váhu.*

Seneca

“A léta běží přátelé...” Tak nějak by se dal parafrázovat ubíhající čas. Den za dnem, rok za rokem a znovu je tady vzácná příležitost k setkání se svými vrstevníky, přáteli i nejdražšími. Znovu po pěti letech se setkají

5. června letošního roku v KD ve Švábenicích ročníky 1924, 1929, 1934, 1939, 1944, 1949, 1954, 1959, 1964 a vyjimečně ročník 1931, který se schází každoročně, při tradičním sjezdu rodáků a přátel obce, se slavnostním zahájením v 10.00 hod dopoledne.

Zvláštní příležitostí bude tento den pro čtyřicátníky, kteří se takto sejdou poprvé. Neméně očekávané bude setkání pro starší ročníky až po ty, kteří pamatují nejvíce. Když se podívám nazpět a vezmu to osobně, tak coby pětapadesátník se zúčastním již počtvrté a vždy se těším.

Na druhé straně se i trochu bojím, zda se setkáme všichni, nebo alespoň v minulé sestavě.

Tato podmínka je stále častější, zvlášť pro starší ročníky, neboť málo platné, čas se pro nikoho nezastaví. Mnohým již není dopřáno podívat se do rodné obce, popovídat si, zavzpomínat na léta dávno minulé, na lásky a přátelství, příhody, všední život i radosti. Proto vzpomeňme těch, kteří již nejsou mezi námi, nebo se z různých důvodů našeho setkání nemohou zúčastnit, byť se těší dobrému zdraví.

Snad to takové bylo vždycky, přesto se mi však dnes zdá, že život je stále složitější, s více starostmi a osobními traumaty. Každý to cítí jinak a různě se s tím vyrovnává. Ti mladší obvykle mnohem snáz, než ti s většími životními zkušenostmi.

Zkusme proto alespoň dnes zapomenout na všechny strasti a radujme se ze setkání s přáteli a příbuznými, neboť lidová moudrost praví: “Štěstí nespočívá v něm samém, ale v jeho dosahování”.

Přeji Vám všem, jubilantům i ostatním zúčastněným hezká setkání a do dalších let především pevné zdraví.

Příště opět nashledanou.

Váš Mgr. Zdeněk Cupák

Ročník 1924

Czepán Břetislav, Děčín
Kubík Josef, Švábenice
Šásek Zdeněk, Brno
Dobešová Františka, (Hejná), Švábenice
Korčíanová Božena, Praha
Koutná Marie (Obhlídalová), Dětkovice
Nováková Mirka (Pospíšilová), Orlovice
Pištělákova Libuše (Kunovská), Brno
Pištělková Blanka (Derková), Švábenice
Trněná Jiřina (Petřeková), Moravské Málkovice
Dětkovice:
Hanák Ladislav, Dětkovice
Pučánová Ludmila (Orlová), Dětkovice
Pořízková Karla (Hejná), Prostějov
Jurečková Jiřina (Pučánová), Hlubočky u Olomouce
Kocourek Jaroslav, Prostějov

Ročník 1929

Šťastná Jarmila (Heroudková), Švábenice
Šebestová Aloisie , Prostějov
Vojáčková Ludmila (Navrátilová), Švábenice
Zbořilová Marie (Mikšíková), Švábenice
Bučková Vladimíra (Kalábová), Rousínov
Gottwaldová Marie (Tvrďá), Račice
Charvátová Vladimíra (Novotná), Tištin
Macáková Vladimíra (Dohnalová), Brno
Minksová Květa (Balánová), Ivanovice na Hané
Macenauerová Marie (Hudečková), Prostějov
Kopřivová Marie (Migotová), Klokočov
Kušková Helena (Skácelová), Švábenice
Šebestová Zdeňka (Tilšerová), Švábenice
Nadbal Alois, Švábenice
Horák Karel, Luhačovice
Bednář Karel, Horní Věstonice
Dětkovice:
Banášová Josefka (Šenkyříková),
Mikulovice u Jeseníku
Doubravová Drahomíra (Turková), Chválkovice
Hanáková Anna (Navrátilová), Dětkovice
Kremlová Anděla (Svobodová), Starý Jičín
Doubrava Jaroslav, Chválkovice

Ročník 1931

Máčel Jan, Vyškov
Navrátil Oldřich, Babylon

Mikšík Antonín, Ostrava
Slatinský Tomáš, Krnov
Korčían Miroslav, Bělá u Opavy
Czepán Miloslav, Děčín
Raška Jindřich, Šternberk
Harásek Josef, Švábenice
Vévoda Miroslav, Švábenice
Petřek František, Švábenice
Kryl Konrád, Dlouhomílov
Charuzová Ludmila (Horáková), Zlín
Losmanová Drahomíra (Derková), Křižanovice
Musilová Růžena (Shromáždilová), Ivanovice na Hané
Bendková Anna (Rašková), Brno
Vágnerová Božena (Plhalová), Drnovice
Přikrylová Marie (Tilšerová), Švábenice
Hanáková Marie (Kalábová), Švábenice
Dobešová Oldřiška (Synková), Švábenice
Kalábová Marie, Švábenice
Slavík Josef, Švábenice
Dětkovice:

Vrána Jan, Dětkovice
Pučán František, Dětkovice
Doleželík Stanislav, Přerov
Němečková Vlasta (Knapová), Zborovice
Kocourková Jarmila (Poláčková), Horní Těrlicko
Indráková Ludmila (Obručová), Brno
Daňková Vlasta (Pučánová), Mor. Málkovice
Maliňáková Věra (Tomečková), Bystřice pod Hostýnem
Vítková Anna, Dvůr Králové

Ročník 1934

Čech František, Jevíčko
Skácel František, Švábenice
Novotný Vratislav, Švábenice
Tvrď Vladimír, Švábenice
Možný Stanislav, Suchdol
Vrzal Emil, Slovenská republika
Mígota Jan, Ostrava
Nemela Milan, Nazamslyce
Lutišánová Marie (Veselá), Budišov nad Budišovkou
Mácelová Květoslava (Veterová), Vyškov
Možná Marie (Horáková), Brno
Skácelová Věra (Veselá), Švábenice
Stratilová Ludmila (Pazderová), Švábenice
Štanclová Marie, Švábenice
Trnecková Zdeňka (Vašinová), Švábenice
Navrátilová Vlasta (Slámová), Horní Loděnice

Dětkovice :

Donneberger Jan, Vyškov
Sypěna Jan, Dětkovice
Šíbl František, Orlová
Gebauerová Marie (Koutná), Přerov
Konečná Květa (Dobešová), Vyškov
Kudličková Oldřiška (Doubravová) , Křižanovice
Procházková Věra, Lhota u Pačlavic
Tilšerová Zdeňka, Dětkovice

Ročník 1939

Burešová Pavla (Vojáčková), Švábenice
Dědková Marie (Vítková), Švábenice
Koutná Jarmila (Harásková), Švábenice
Shromáždilová Marie (Slámová), Švábenice
Chrobáková Antonie (Malá), Havřířov
Špetová Blažena (Pazderová), Brno
Válková Eva (Možná), Ivanovice na Hané
Kocourková Jarmila (Navrátilová), Vyškov
Štursová Květa (Balánová), Praha
Malá Marie (Procházková), Chválkovice
Barentová Mirka (Pavlečková), Mor. Třebová
Mikulášková Marie (Vrzalová), Staré Hvězdlice
Libenská Růžena (Fořtová), Vlčice u Jeseníku
Pištělka Jan , Švábenice
Sláma Josef , Horní Loděnice
Hladký Alois, Brno
Dohnal Jaroslav, Rousínov
Procházka František, Praha
Hanák Jan, Ostrava
Dětkovice :
Němcová Jiřina (Šiblová), Brno
Hromadová Vlasta (Vybíralová), Měrovice
Cigánková Marie (Judasová), Přerov
Kocourek Vojtěch, Vyškov
Stratil Josef, Dětkovice

Ročník 1944

Navrátilová Ludmila (Branžovská), Švábenice
Volánková Marie (Poláchová), Brno
Navrátilová Jitka (Tanečková), Pačlavice
Slámová Věra (Zavadilová), Praha
Hlaváčová Marta (Navrátilová), Mariánské Lázně
Zajacová Marie (Chaloupková), Ivanovice na Hané
Matula Miloš, Koberice
Havlíček Zdeněk, Švábenice
Damborský Jiří, Švábenice

Šmehlík Jaromír, Brno
Rejpal Oldřich, Olomouc
Pazdera Josef, Skrběň
Lžičář Josef, Praha
Frgál Jiří, Švábenice
Procházka Alois, Švábenice
Mlčák Karel, Švábenice
Vévoda Václav, Švábenice
Dobeš František, Švábenice
Rössner Josef, Švábenice
Judas Ladislav, Dětkovice
Němec Jaroslav, Dětkovice

Dětkovice:

Zavadilová Božena (Pektorová), Dětkovice
Zdražilová Helena (Obručová), Morkovice
Víchová Draha (Kaňová), Drozdovice
Kuchtičková Rita (Chudová), Ivanovice na Hané
Červeňák Josef, Český Těšín
Otevřel Josef, Dětkovice
Svobodník Josef, Vyškov

Ročník 1949

Cupák Zdeněk, Švábenice
Brablík Jan, Švábenice
Kozák Josef, Švábenice
Šášek Mirko, Švábenice
Novotný Jiří, Švábenice
Válek Ondřej, Švábenice
Čech Antonín, Švábenice
Havlíček Miroslav, Brno
Pokorný Oldřich, České Budějovice
Shromáždil Pavel, Vyškov
Cupáková Božena, Švábenice
Krupíková Jarmila (Gédušová) , Švábenice
Navrátilová Dáša, (Lakomá), Švábenice
Procházková Božena (Branžovská), Švábenice
Veselá Pavla, Švábenice
Nováková Magda (Slunská), Švábenice
Macurová Květa (Tvrdá), Holešov
Musilová Františka (Masaříková), Brno
Budíková Josefa (Neckařová), Chodov
Pospíšilová Ludmila (Veselá), Chválkovice
Švandová Drahomíra (Štěpánková), Praha
Sedláčková Anežka (Vranová), Vyškov
Karl Tomáš, Švábenice
Dětkovice:
Krejčíř Josef, Dětkovice

Kocourek Jaroslav , Babice nad Svitavou
Svobodník Jaroslav , Dětkovice
Tomáštková Marie (Obručová), Zlín
Obručová Marie, Dětkovice
Červeňák Stanislav, Vyškov
Pokorný Alois, Dětkovice

Ročník 1954

Buček Antonín, Rousínov
Štěrba František, Brno
Hanák Pavel, Švábenice
Rýpal Pavel, Švábenice
Výmazal Jiří, Švábenice
Šebesta Svatopluk, Švábenice
Šásek Miroslav, Švábenice
Derka Emil, Švábenice
Kubík Josef, Švábenice
Shromáždil Jan, Švábenice
Pospíšil Jaroslav, Olomouc
Ivančo Ján, Švábenice
Možný Miloš, Praha
Holečková Marie(Hladká), Napajedla
Křížová Zdeňka (Šebestová), Vyškov
Šebestová Dana (Vojáčková), Vyškov
Stratilová Miroslava (Koutná), Dětkovice
Vojáčková Miroslava , Švábenice
Šebestová Jarmila, Švábenice
Synková Eva (Minaříková), Švábenice
Stěničková Božena (Obručová), Švábenice
Hlobilová Hana (Kalábová), Švábenice
Horáková Marie (Skrivánková), Dřínov
Ravková Broňa (Punčochářová), Vyškov
Votavová Božena, Švábenice
Damborská Milena(Gédušová), Bohdalice
Hanáková Marie (Korčíanová), Švábenice

Ročník 1959

Pokorná Stanislava (Dobešová), Ivanovice na Hané
Filipová Marie (Gédušová), Praha
Kubíková Jarmila (Petěšková), Švábenice
Machová Irena (Tvrdá), Česká Kamenice
Vančurová Marie, Švábenice
Kalábová Jana, Švábenice
Kalábová Zdeňka, Švábenice
Veselý František, Švábenice
Látal Jan, Švábenice
Hladký Tomáš, Praha

Kubík Evžen, Měrovice n/H
Dědek Miloslav, Švábenice
Procházka František, Divoky u Zdounek
Bureš František, Švábenice
Doležel Břetislav, Švábenice
Dětkovice:

Staňková Marta (Fialová), Kroměříž
Klíčová Jana (Šiblová), Vyškov
Lažová Ludmila (Malinková), Dřínov
Trněný Stanislav, Dětkovice
Vaculík Milan, Dětkovice

Ročník 1964

Bureš Stanislav, Švábenice
Butala Radek, Švábenice
Minařík Miloslav, Švábenice
Minařík Stanislav, Švábenice
Novotný Roman, Švábenice
Zastoupil Aleš, Švábenice
Harásek Vítězslav, Švábenice
Hřebíček Břetislav, Švábenice
Smékal Jaroslav, Švábenice
Kadlík Rostislav, Lázně Kynžvart
Olšanská Věra, Švábenice
Landová Marie (Štěrbová), Švábenice
Látalová Ludmila (Kunovská), Švábenice
Hofrová Božena (Gédušová), Milonice
Kaňová Jana (Hladká), Prasklice
Příbylíková Jarmila (Hrnčířiková), Pačlavice
Šavčáková Anna (Menšíková), Zdislavice
Dobešová Jana (Sypénová), Švábenice
Kušková Alena, Švábenice
Tvrdá Věra, Švábenice
Gruberová Lenka (Trmečková), Švábenice

Dětkovice:

Trněný Petr, Dětkovice
Žálek Jaroslav, Dětkovice
Knap Tomáš, Dětkovice
Sedláčková Zdeňka, Dětkovice
Trměná Světlana, Švábenice
Paštěková Věra (Kaláčková), Heroltice

Občanská rubrika

Stav k 25. 5. 2004

Blahopřejeme

Děti narozené od 16. 3. 2004

Gabrišák Jiří	30. 3. 2004	Švábenice 103
Votavová Michaela a Votava Marek	18. 5. 2004	Švábenice 15

Prvním zákonem přírody je : milovat své rodiče

Plinius

Sňatky od 16. 3. 2004

Magdalena Nováková a Robert Malý Švábenice 269

Jdi s tím, kdo tě má rád.

V. Hugo

Životní jubileum

Dne 29. 5. 2004 oslavil své 50.té narozeniny starosta obce pan Josef Kubík. Redakce zpravodaje se připojuje k řadě gratulantů, kteří k oslavenci přicházejí s přáním pevného zdraví a sil při odpovědné práci pro blaho obce a jejích občanů.

Vzpomínáme

Zemřelí od 16. 3. 2004

Vojáček Jindřich Švábenice 107 † 25.5.2004

K 25.5. 2004 žilo v obci Švábenice 935 obyvatel.

Z toho 467 žen a 468 mužů

Hana Hladká, pracovnice OÚ

SMLOUVA O VYTVOŘENÍ SVAZKU OBCÍ

I.

Město Ivanovice na Hané

Obec Dětkovice, Obec Hoštice-Heroltice, Obec Medlovice, Obec Moravské Málkovice, Obec Orlovice, Obec Prusy-Boškůvky, Obec Rybníček, Obec Švábenice, Obec Topolany, Obec Vážany

uzavírají smlouvu o vytvoření dobrovolného svazků obcí tohoto znění.

II.

Svazek obcí se zakládá za účelem zajištění všestranného rozvoje regionu.

III.

Název, sídlo, doba trvání, územní působnost a vznik

1. Název: Ivanovická brána, svazek obcí
 2. Sídlem svazku obcí jsou Ivanovice na Hané, Palackého nám, 796, PSČ 683 23
 3. Ivanovická brána, svazek obcí je právnickou osobou - svazkem obcí ve smyslu § 49) a násl. zák. č. 128/2000 Sb. o obcích a je založen obcemi a městem na základě rozhodnutí jejich zastupitelstev.
 4. Svazek obcí má koordinační a poradní funkce a s tím související působnost. Definuje a realizuje místní strategii regionálního rozvoje.
 5. Činností svazku obcí zůstává nedotčena působnost, pravomoc a odpovědnost příslušných územních orgánů státní správy a samosprávy.
 6. Svazek obcí působí na území regionu, kterým se rozumí katastrální území členských obcí.
- Svazek obcí je založen na dobu neurčitou.

IV.

Předmět činnosti

1. Předmětem činnosti svazku je
 - a) ochrana životního prostředí regionu
 - b) koordinace investičních akcí, rozvoj sítí technického vybavení
 - c) vypracování projektu čištění odpadních vod v regionu, včetně realizace
 - d) rozvoj cestovního ruchu
 - e) propagace regionu, vydávání publikací, pořádání regionálních výstav
 - f) udržování a obnova lidových tradic
 - g) koordinace efektivního informačního systému
 - h) správa společného majetku, správa a údržba nemovitostí

- i) podpora kultury, sportu, tělovýchovy a jiných zájmových činností, včetně využití sportovních zařízení
- j) koordinace sociálních služeb v regionu, včetně výchovy a působení na sociálně nepřízpůsobivé občany (podpora sociální péče a pečovatelské služby)
- k) koordinace při zajišťování ochrany veřejného pořádku, majetku a bezpečnosti osob v regionu, včetně požární ochrany a integrovaného záchranného systému
- l) koordinace územních plánů a územní plánování v regionálním měřítku
- m) koordinace a podpora v oblasti školství
- n) podpora rozvoje podnikání v regionu
- o) podpora zdravotnických zařízení a poskytování zdravotnických služeb
- p) koordinace veřejné dopravy
- q) koordinace a podpora dalších činností nezbytných pro rozvoj regionu

2) Svazek obcí může vyvíjet vlastní hospodářskou činnost.

V.

Orgány svazku obcí jsou :

1. Valná hromada
2. Správní rada
3. Dozorčí rada
4. Jednatel

VI.

Vzájemné vztahy členů svazku obcí jsou upraveny stanovami.

VII.

Smlouva se vyhotovuje ve 14. stejnopisech, z nichž po 1 obdrží každý z 11 zakladatelů, 1 je určen pro registraci krajským úřadem a 2 jsou určeny pro potřeby svazku obcí.

VIII.

Obsah této smlouvy i stanovy byly schváleny zastupitelstvy obcí zúčastněných smluvních stran, což jejich starostové stvrzují svými podpisy.

V Ivanovicích na Hané 12. února 2004

REGION IVANOVICKÁ BRÁNA

V minulém čísle Zpravodaje obce Švábenice jste si mohli přečíst, že byl založen region Ivanovická brána. Okolí Ivanovic na Hané bylo posledním místem na okrese Vyškov, kde obce nebyly sdruženy v žádném svazku. Ivanovická radnice se proto rozhodla tento stav napravit.

Název Ivanovická brána má své opodstatnění. Je to pás mezi Vyškovem a Ivanovicemi.

Užší Vyškovsko má ještě přechodný charakter částečně jihomoravský, částečně náležející kopcům Dražanské vrchoviny. Zato Ivanovice jsou skutečnou bránou Hané a aby nebylo pochyb, ukazují to i svým celým názvem "Ivanovice na Hané", nikoliv "nad Hanou", jako nedaleké Němčice, i když prvně uvedeným místem rovněž řeka Haná protéká.

Prostor střední Moravy byl ve 12. - 13. století kulturně a hospodářsky dotvářen zejména církevními institucemi. Prim v zakládání městeček, vesnic a dvorců sehrálo olomoucké biskupství, ale existovaly i svazky jiné. Právě Ivanovice se starou vodní tvrzí patřily řádovému špitálu johanitů (pozdějších maltézských rytířů) v Praze. Z tvrze se později stal renesanční zámek, ale ani ten původní pevnost nezahabnil. V roce 1648 odolal švédskému obležení. Církevní úřady povolávaly do kraje i cizí osídlence. Na jih od Vyškova a Ivanovic se usadili Němci, středověkým pojmenováním zvaní Švábové. Dodnes na ně upomínají Švábenice s krásným a zdaleka viditelným barokním kostelem sv. Michaela.

Hanácký kulturní vývoj později staré vztahy převrstvil, přinesl svérázné formy v lidových krojích, nářečí a selských obytných stavbách. Ty poslední se většinou ve vesnicích již nezachovaly.

Přejme si, aby tento svazek jedenácti obcí byl dobrou koordinací hospodářského, sociálního a kulturního rozvoje tohoto regionu.

Libor Pištělka

Kdo byl František Géduš ?

Z následujících novinových řádků plyne řada faktů ze života tohoto významného švábenického rodáka, narozeného 11. 1. 1891 v rodině Františka Géduše a jeho manželky Mariány, roz. Šáškové, na č.p. 122.

Pro vysvětlení mladším generacím je třeba říci, že v průběhu 19. a 20. století se na tomto gruntu vystřídalo jméno Géduš dvakrát. Obě rodiny byly k sobě v příbuzenském vztahu. Dnes žijící paní Anna Gédušová byla manželkou již zemřelého Františka Géduše, pro kterého byl výše jmenovaný František Géduš prastrýcem. Ve stejném vztahu je k téže osobě i pan Ladislav Géduš, žijící na č.p. 16 ve Švábenicích.

Pro úplnost je třeba uvést, že mladší bratr Františka Géduše Jan žil rovněž na Podkarpatské Rusi a zde také zemřel. Sestra Ludmila se provdala do Ivanovic za Jiřího Vdolečka.

František Géduš měl dvě dosud žijící děti. Syna Vladimíra, nar. 25.4.1922 v Mukačevě, od roku 1937 žijícího spolu s matkou a sestrou Vlastou nar. 1923 ve Strakonících. Po studiích na pražské technice zakotvil v mladoboleslavské automobilce, kde pracoval až do odchodu do důchodu. Sestra Vlasta byla učitelkou francouzštiny a ruštiny na Gymnaziu v Mladé Boleslavi a dnes žije v Bakově nad Jizerou.

Pan Vladimír Géduš ve svém dopise z 18.12.2003 dále uvádí, že jeho rodina byla asi do roku 1940 obklopena "švábenskými", neboť po ovdovění měl jeho dědeček, vládní rada Müller (otec matky), za hospodyně paní Marii Korčiánovou, rodem za Švábenic. V rodině Gédušových ve Strakonících sloužila jako hospodyně slečna Růžena Heroudková, rovněž ze Švábenic, později provdaná ve Strakonících.

V dopise panu Ladislavu Gédušovi uvádí pan Vladimír Géduš řadu dalších údajů a informací, které s naším tématem již tak úzce nesouvisí. Začtème se proto do následujících novinových řádků z dobového tisku, z nichž bez nadsázky vyplývá, že Františka Géduše lze směle zařadit ke švábenickým rodákům, kteří se stali díky své pílí významnými osobnostmi hospodářského a společenského života.

připravil: *Mgr. Zdeněk Cupák*

František Geduš

V úterý dne 30. ledna t.r. dopoledne rozlétna se po Mukačevu a po celé zemi Podkarpatoruské smutná zpráva, že toho dne v ranních hodinách zemřel pan Prantišek Geduš, zemědělský rada a vedoucí zemědělského oddělení okresního úřadu v Mukačevě. Léčil již sice před časem svoji chorobu, poslední dobu byl dokonce trvale upoután na lože a jeho stav vzbuzoval obavy, zpráva o jeho skonu přece však bolestně překvapila, byloť mu teprve 43 roků, skončil tedy na prahu mužného věku, uprostřed největšího rozmachu svých sil, schopností, energie, plánů, myšlenek a práce, nedočkav se splnění nadějí od lepších hospodářských časů nastávajícího nového období v životě Podkarpatské Rusi.

František Geduš byl synem moravských rodičů, pocházel z pozeňnaných niv bohaté Hané, viděl a prožíval radostnou práci hanáckého zemědělce, zamiloval si ji, přilnul k ní a věnoval všechnu svoji energii snahám pro zlepšení a zvelebení zemědělství. Narodil se 11. ledna 1891 ve Švábenicích u Vyškova, studoval nižší gymnasium, načež absolvoval střední hospodářskou školu v Přerově a složil zde maturitu. Škola přerovská slynila tehdy dobrou pověstí, měla velký školní statek, řadu výborných profesorských sil a pod vzorným vedením ředitele Adamce odchovala celou generaci zdatných žáků. Mezi nimi byl i Geduš.

Po maturitě prodělává r. 1910 jednoroční vojenskou službu a vstupuje na to do zemědělské praxe na Moravě, načež brzy odchází do Polska, kde v guberni varšavské je zaměstnán postupně na několika velkostatech, aby po té nastoupil místo v ústřední zájmové korporaci zemědělské této gubernie, zvané "Towarzystwo rolnicze". Zde pobyl asi dva roky a zde ho zastihuje také válka. Válečná doba stravuje mu celá 4 léta až do konce r. 1918.

R. 1919 vstupuje do služeb čsl. republiky a je přidělen službou Civilní správě Podk. Rusi. Přebírá 8. prosince 1919 maďarskou exposituru ministerstva zemědělství v Mukačevě a 1. října 1921 je jmenován župním hospodářským inspektorem pro župu Berežskou se sídlem v Mukačevě. V tomto postavení s malými obměnami setrvává až do své smrti.

Zde na místě župního hospodářského inspektora ocitl se ve svém živlu a na pravém místě. Zde rozvinul intenzivní činnost ve všech oborech a odvětvích zemědělství a všemi prostředky pracoval ku povznesení zemědělského lidu ve svém úředním oboru. Župa berežská sestávala z pěti okresů : z chudých okresů horských (Nižní Verecky, Svalava a Iršava) a bohatých okresů rovinných (Mukačevo, Berehovo). Geduš položil si za svůj úkol a ideál z nížinné části župy berežské vytvořit podkarpatskou Hanou, věda, že hornatá část závislá na nížině, sama sebou tím se posílí a pokročí.

A tak započal prováděti celý plán této obrobné práce. Zaváděl všude v obcích hospodář. pokusnictví buď s různými sortami plodin, buď s různými hnojivy neb s novými plodinami. Propagoval nově zavedení pěstování jetele, vojtěšek, vikve, řepy krmné, řepy cukrové a tabáku. Kdo projížděl před 10 lety po silnici obce Kajadново a Rákošin ví, jak špatná byla zde kultura na polích. Dnes by to nepoznal. U každého stavení kus pole s jetelem nebo vojtěškou, pěkně zasázené zdravé, vyvinuté a pečlivě okopané brambory, bujná kukuřice i konopí, pole tabáku, no zkrátka, druhá Haná. To je jeho práce. Sem často zajížděl a rád ukazoval na tento střed podkarpatoruské Hané, odkud hospodářský pokrok se přeléval do okolních sousedních obcí na sever i na jih i na západ i na východ.

Jako syn Hané nevystál pastviny, ale všude chtěl mít pole, samou ornou půdu. Staral se o zorávání pastvin a osetí jich plodinami a horlivě ve svém obvodu prováděl čištění pastvin v celé řadě obcí. V některých vesnicích sestavil k tomu účelu i pracovní oddíly. Od něho pochází myšlenka na opatření speciálního traktoru, který nám byl později darován zemřelým ministerským předsedou dr. A. Švehlou, pro zvláštní účely zorávání pastvin. S tímto traktorem pak Geduš také skutečně pracoval v okresu Iršava, Berehovo a Mukačevo. Každoročně se staral, aby obce sousedící s Černým Močálem měly postaráno o dostatečný příděl pastvin z tohoto objektu. Když v dřívějších letech dobytek na Černém Močálu často hynul snětí slezinnou, zavádí povinné pojištění hovězího dobytka zde se pasoucího a rolník dostává jeho péči za uhynulé dobytče plnou náhradu.

V obilnářství a bramborářství každého roku rozšiřuje používání originelního ušlechtilého osiva a sádky. Svědomitě stará se o ničení všech škůdců a chorob rostlinných, zavádí pomocné akce osivové a jmenovitě v obcích, kde byly živelné pohromy, ať oheň, povodeň, mrazy, sucho atd., usiluje ze všech sil, aby škoda byla co nejrychleji nahrazena a lid se opět mohl věnovati normální hospodářské činnosti.

Organisuje na Mukačevsku ovocnářské výstavy, soustřeďuje pěstitele ovoce, pořádá s ovocnářským inspektorem kursy ošetřování ovocného stromoví a kursy třídění a balení ovoce.

Hlavní svoji péči soustřeďuje na chov hospodářských zvířat. On, syn Hané, potrpěl si vždy na pěkný dobytek a zakládal si na něm. Pořádal každého roku na jaře a v létě časté přehlídky hovězího dobytka, které se staly pravými vyhledávanými a oblíbenými svátky našeho zemědělského lidu. Zemědělec ukázal, co má nejlepšího a dostal za pěkný kus peněžitou prémii, diplom nebo pochvalu. V tomto oboru uplatnil se Geduš nejvíce.

Dal popud k založení prvního podkarpatoruského Zemědělského musea v Mukačevě, sám se staral o sbírky, o budovu Musea, o pozemek a o prostředky pro tuto instituci. Byl jeho duší a pilně v tom směru následoval za svým vzorem a příkladem, nezapomenutelným zesnulým prof. dr. Kazimourem.

Největší část jeho mimoúřední činnosti zabrala mu práce v okresním hospodářském spolku. Založil jej hned v r. 1922 a soustředil v něm řadu zemědělců, kteří

se rádi svěřili jeho vedení, spolupracovali s ním a dbali jeho pokynů a rad. Spolek se silně rozrostl až do 4.000 členů jeho zásluhou a stal se rozhodujícím činitelem v zemědělských věcech mukačevského okresu. Geduš byl dlouhá léta jeho jednatelem a posléze i jeho předsedou.

Byl jezdeckým záložním důstojníkem a miloval koně. Založil jezdeckou společnost v Mukačevě, byl jejím místopředsedou a pokud poměry dovozovaly, každoročně spolupracoval jako vedoucí činovník při organisování jezdeckých závodů. Svoji zálibu pro koně rozšiřoval i mezi zemědělci, zvláště mezi zemědělským dorost a tvořil mezi ním jezdecké sbory Selské jízdy.

Byl předsedou okresní komise pro chov hospodářských zvířat, referentem okresní komise pro zmírnění škod způsobených živelnými pohromami, byl soudním znalcem pro zemědělství v obvodu krajského soudu v Berehově, byl odhadním znalcem Hypoteční banky, členem správní rady Vzájemné Rolnické pokladnice v Mukačevě, pokladníkem "Selského Hospodáře" v Mukačevě, byl obecním starším města Mukačeva, poradcem vinařské obce atd.

V letech 1921-1924, pokud úřední poměry dovozovaly, věnoval též svoje síly agrárnímu hnutí na Podk. Rusi, stál u kolébky agrární strany v Mukačevě a byl i nějakou dobu tajemníkem republikánské strany.

Geduš byl oblíben u všeho zemědělského i městského obyvatelstva župy berežské. Požíval důvěry u Rusínů, Maďarů i Židů; byl demokratickým, pilným, přičinlivým, svědomitým a poctivým úředníkem. Splnil dobře poslání, které republika naň vložila, aby totiž organisoval zemědělství v župě berežské a přivedl je na takový stupeň vyspělosti jak je v Čechách neb na Moravě.

Geduš si oblíbil svoji novou vlast, zem Podkarpatoruskou a pracoval pro ni. Stal se výborným regionálním pracovníkem, vytvořil celou řadu institucí a ze zdravého egoismu zasazoval se o povznesení kraje a o jeho primát. Přilnul ke kraji, splynul s ním, oživil a zlepšil jej.

Pracoval poctivě a svědomitě. Odchází jako voják, který na bojišti klesá se zbraní v ruce. Odchází v plné práci a v nejlepších letech. Jeho tragika spočívá v tom, že odchází v mladém věku 43 roků. Co mohl ještě dobrého a velkého pro svůj nový kraj, pro svoji podkarpatoruskou Hanou vykonat. Jak by se zvedla a zkrášlila pod jeho vedením. Nebylo mu to souzeno.

Za jeho prospěšnou práci nedostalo se mu v životě mnoho uznání, spíše příkoří a trpkostí zažil, pracoval však do úpadu dále, až mu tělesné síly seslábly a údělem se mu stala předčasná smrt....

Tak končí svůj mladý a plodný život jeden z hlavních průkopníků zemědělského pokroku na Podk. Rusi. Po agronomech Ditrichovi, Kubranském, Bayerovi, Rubešovi je on v řadě pátý.

Mrtvý kamaráde! Pracoval jsi dobře! Požehnané je Tvoje dílo! Čest Tvoji památce. Odpočívej sladce. **Ing. Jan Brandejs**

Pohřeb rady Geduše

Ve čtvrtek se kanál v Mukačevě na místním hřbitově za přehojné účasti veřejnosti pohřeb zemřelého zemědělského rady Františka Geduše. Jak jsme již v obsáhlejší článku sdělili, zemřel František Geduš ve věku 43 let po dlouho trvající chorobě. - Na pohřeb sjeli se představitelé zemědělské práce a hnutí takřka z celé země, aby zesnulého vyprovodili na jeho poslední cestě. O oblibě zesnulého mezi obyvatelstvem země svědčí to, že na jeho pohřeb - ač byl římským katolíkem - dostavili se sami, jen aby mrtvému prokázali čest a úctu, čtyři duchovní řecko-katolíci. Na hřbitově bylo učiněno několik projevů. Za republikánskou stranu promluvil senátor dr. Edmund Bačinský, za úřednictvo vrchní zeměd. rada ing. Brandejs, dále učinili projev představitelé města, pěveckého spolku Smetana, který také na pohřbu zpíval, zástupci Selské jízdy, republikánského dorostu, zemského úřadu v Užhorodě atd. - Na poslední cestu přišlo obyvatelstvo v nepřehlédných masách vyprovodit Františka Geduše a ukázalo tím, jak velmi byl oblíben tento člověk ryzího srdce a stálé práce, který byl dobrým kamarádem a poradcem těm, kteří chtěli poctivě a svědomitě obdělávati svůj lán. Budiž mu zachována věčná památka.

Bez úprav převzato z regionálního tisku

Vyškovská mateřinka

Prestiž naší mateřské školy vzrůstá. Tradičně se na veřejnosti děti představují ve svých vystoupeních na besídkách v mateřské škole. 18. března t.r. však reprezentovaly naši školu i vesnici na festivalu Vyškovská mateřinka v Sokolském domě ve Vyškově.

Proč jsme se na festival přihlásili ? Vzhledem k dlouhodobému zaměření pěstujeme v dětech mimo jiné cit pro krásu slova, rytmu, pohybu... Pro nás, učitelky, je samozřejmé rozvíjení talentu dětí. I jako jednotřídní a vesnická mateřská škola se nebojíme porovnat výsledky své činnosti s jinými víceletými městskými, nebo vesnickými mateřskými školami, kde to při takovém setkání je možné.

Práci mateřské školy učitelky předvedly na velkém panelu s fotografiemi dětí z různých činností během roku v MŠ. Účastníci festivalu si mohli prohlédnout také výtvarné práce dětí z papíru a přírodnin. Tyto musely být stejně jako kulisa i panel přepraveny do Vyškova a zpět, což zajistily učitelky MŠ za pomoci ochotných občanů Švábenic. Nejdůležitější bylo vystoupení dětí. Program byl sestaven z písni, básní a hudebně - pohybových her s ohledem na počet dětí a jejich věk, doplněn kulisou mateřské školy o rozměrech 2,4 x 1,6 m. Podle vyjádření těch, kteří vystoupení a výstavu shlédli, se děti, ale také učitelky naší MŠ za to, co předvedly, nemusí stydět.

Všestrannost, bohatost, pestrost, náročnost na provedení, nápaditost činností i prací dětí (činnost celé MŠ) řadí naši školu mezi nejlepší ze zúčastněných. Hudebně - pohybové vystoupení dětí v pestrém oblečení s třepetalkami na pódiu při

přednesu, zpěvu a pohybu za doprovodu živé hudby bylo přijato s obdivem a oceněno nemalým potleskem. Proč ?

V tomto vystoupení se všichni mohli přesvědčit, jak bohatý, všestranně obsáhlý a věku přiměřený je text písní, básní a říkadel, jehož součástí je i báseň, kterou složila maminka se svým synem, navštěvujícím naši školu. Báseň darovala nám učitelkám a dětem.

Co vedlo maminku k napsání této básně?

Je to cit, ten krásný mezilidský vztah, v dnešní době tak vzácný a potřebný, od mnohých lidí, zvláště od dětí, očekávaný. A to byl jeden a snad ten nejdůležitější podnět, který nás vedl k názvu pořadu : “Kamaráde, pojď si se mnou hrát”. Cit, který se vyskytuje v našem vzdělávacím plánu i v každodenní činnosti. Škoda, že dětem ubývají, neřknu-li mizí, vzory v okolí. Jen jako poznámku uvedu, že problémy šikany se u nás nevyskytly, však pohlazení, úsměv a pomoc mají v naší MŠ místo každý den. Další básně, písně a slova se opakováním vrývají do paměti účinkujících dětí i posluchačů, stávají se oblíbenými a to je krůček k získání a upevňování těchto popsanych krásných a tak potřebných vlastností.

Těší nás pocit z dobře vykonané práce. Z okresu Vyškov se festivalu zúčastnilo 13 mateřských škol, což je asi 20% z celkového počtu MŠ. Už sama účast svědčí o odvaze a pocitu jistoty, že vykonáváme svou práci, jak nejlépe dovedeme. Po shlédnutí programu a prohlídce prací zúčastněných lze říci, že vystoupení dětí ze Švábenic, pokud nebylo nejlepší, patřilo mezi úzký okruh těch nejlepších. A to je důkaz dobrých výchovně-vzdělávacích záměrů školy.

Ilona Kučerňáková - vedoucí učitelka MŠ

Poděkování

Díky obětavosti zaměstnanců mateřské školy a rodičů je udržována zahrada mateřské školy. Maminky pomáhají při vyhrabávání trávy a natírání dřevěného zařízení zahrady. Velké poděkování patří také místním podnikatelům. Pan Michal Hladký nám vždy ochotně a rychle pomohl. Dále mezi ně patří Jitka Skácelová, Jaroslava Vojáčková, Stanislav Zlámal, Jaroslav Látal, Jan Dvořák, Jaroslav Šterba a Stanislav Minařík. Dlouhodobě spolupracujeme se Zemědělským družstvem Haná, ochotně nám vyšlo vstříc také Lesní družstvo Švábenice. Nezastupitelná je pomoc Obecního úřadu, bez jehož finančních prostředků by byla činnost naší školy nemožná.

Všem děkuji a těším se na další spolupráci.

Ilona Kučerňáková - vedoucí učitelka MŠ

Z kultury

Do 13. června 2004 můžete o nedělích vždy od 14.00 hod do 17.00 hod shlédnout v Obecním muzeu výstavu s názvem : **POD HANÁCKOU OBLOHOU**

Nová výstava

V obecním muzeu ve Švábenicích bude otevřena od 19. září do 14. listopadu 2004 opět o nedělích velká výstava s názvem:

Z TVORBY ALFONSE MUCHY

Shlédnete velké množství plakátů, obrazů, prvních poštovních známek československa, které vytvořil a mnoho dalších dokumentů z jeho života.

Opět budou příležitostně otevřena obě muzea se stálou expozicí.

Motto: *“Když navštívíš naše švábenická muzea*

milá dcero, synu,

zde vzpomeneš na dětství,

vzpomeneš na dědinu.”

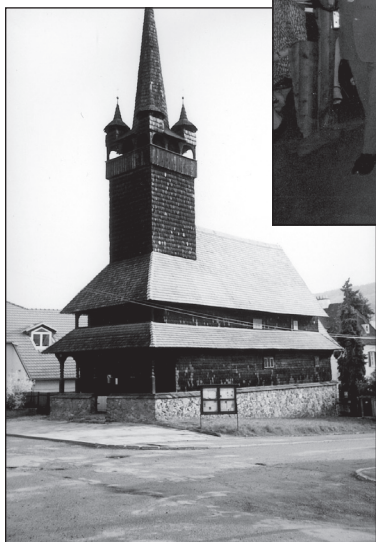
Srdečně jste zváni!

Libor Pištělka - vystavovatel

Vysvěcení kněze CČSH

Více jak 200 příslušníků Církve československé husitské ze širokého okolí se sešlo v sobotu 1. května v dřevěném kostelíku Náb. obce CČSH v Blansku k účasti na slavnosti kněžského svěcení kazatele bratra Mgr. Martina Kopeckého, faráře v Blansku.

Vyšší kněžské svěcení přijal z rukou světícího biskupa brněnské diecéze CČSH ThDr. Petra Šandery za přítomnosti hlavy církve, patriarchy ThDr. Jana Schwarze ThD., členů Rady starších Náb. obce v Blansku a kněžích brněnské diecéze.

Dosud měl bratr Martin Kopecký vedle kazatelského působení i své občanské zaměstnání jako technik ve stavebnictví. Od 1. května se věnuje plně práci duchovního správce blanenské Náb. obce CČSH a přífařených obcí na výškovsku, tedy i ve Švábenicích.

Připravil : Mgr. Zdeněk Cupák

Ostatky 2004

Fotografií skupiny “ostatkářů” se vracíme k ostatkovému veselí 14. února loňského roku, organizovanému fotbalisty pod vedením pana Milana Šebesty (vpravo vedle harmonikáře).

Výtěžek byl věnován, jak už tradičně, na vybavení fotbalového hřiště ve Švábenicích.

Z historie

Motto: *Historie je sumou zkušeností*

Zdeněk Konický ze Švábenic

V městečku Konici na Moravě je v kostele zachován starobylý náhrobek z roku 1545. Vladyka pod ním odpočívající - Zdeněk Konický ze Švábenic - je první obyvatel Konicka, jehož tvář známe.

V archivech se dochovalo i mnoho údajů o jeho životě. Nejznámější je asi tento: Jakmile zdědil po otci panství, pohnal ho roku 1512 k zemskému soudu Václav Opp “z obrovské

sumy 2000 hřiven groší širokých”, že prý “Zdeněk slíbil Václavově sestře Kateřině svaté manželství, ale že tomu nechce dostiučiniti. “

Páni v Olomouci věc zkoumali a našli, že Kateřina vyznání lásky či slib manželství nemůže dokázat a proto Zdeňka osvobodili.

Švábeničtí postavili na olomoucké radnici kapli

Kdo se aspoň trochu zajímá o historii Švábenic zjistí kromě jiného, že Švábenice jsou také významné tím, že jejich vladykové se dostali i do dějin umění.

Olomoucký kanovník Zikmund Kalivoda pocházel ze Švábenic a platil výstavbu kaple sv. Jeronýma na olomoucké radnici a dokonce pro ni zakoupil i cenná liturgická náčiní. Dokládá to i kamenný štítek se znakem pánů ze Švábenic umístěný v této kapli. Kaple sv. Jeronýma je proslulá svým bohatě zdobeným gotickým arkýřem a byla dokončena v roce 1488.

Šebořice - zaniklá osada u Švábenic

Před třemi roky jsem získal pojednání o zaniklé osadě Šebořice a jistě se rádi v duchu přenesete do 15. století, kdy tato malá osada u Švábenic existovala. Článek byl napsán asi před 60-ti lety a v nezměněné podobě si jej můžete přečíst :

Švábenice jsou obcí zemědělskou. Pěkná jejich poloha a okolí láká v každé roční době mnoho návštěvníků. Zvláště švábenské lesy, které jako podkova obírají části polí a luk a jimiž protéká od jihu k severu potok Švábenka, bývají často výletníky až přeplněny. Tam v Rozepří - Boří hledá jich většina Duchnovou studánku, aby se občerstvila douškem řízné vody, která kdysi byla příčinou zániku obce Šebořice, ležící na jih od Švábenic, mezi nimi a lesem.

Tam, kde se dnes říká na Šeborsku, stávala dědinka Šebořice. Šeborští pracovali v létě na poli, v zimě v lese. Pro vodu chodívali do lesa za vesnici pod kopeček Rozepře. Tam v lese pod borem vytékal ze země pramen studené a řízné vody. Vytékal prudce a stále, pak stékal do kotliny na pasece, kde napájel pasoucí se krávy, kozy a prasata šeborských a spěchal do sousedních Švábenic. Od studánky chodily také zlé bouře, ba co, ony dodnes chodí. To se nad Rozepří objeví černý mlak, nad studánkou to zarachotí a to už musíš domů. To blesk, hrom, blesk a pak obyčejně nějaká nesnáz.

Šeborští byli ve zních na Švábensku. Ve vesnici je jako po vymření, jen jedna stařenka a malé děti zůstaly doma. Jednoho odpoledne po parném a dusném dni objeví se nad Rozepří tmavý mrak a hned potom blesk a hrom a už velká voda vtéká do Šebořic. Stařenka vzala duchnu a spěchala studánku ucpat. Neucpala ji, studánka ji pohltila i s duchnou. Než Šeborští domů přispěchali, byla jejich dědinka zaplavena a zbytky stavení do údolí k Švábenicím zaneseny. Od těch dob se říká studánce Duchnová a dodnes jí lidé z okolí nevěří.

Z nejvyššího místa Švábenic na Osakru na kótě 382 m n.m. je neobyčejně pěk-

ný rozhled na všechny strany. Lze odtud vidět, mimo velkou část Hané, vysoký a nízký Jeseník až k Lipníku, Karpaty, Hostýn, nejvyšší hřbety Chřibů, okraj vysočiny Českomoravské, Račice a kostel v Lulči, zámek v Habrovanech, školu v Ruprechtově, kostel v Pozořicích, kostel v Krásensku a část Studnic na vysočině Dražanské.

Jen Duchnovicu donutit, aby napojila co nejdříve nějaké to koupaliště, které by bylo položeno na té lesní Švábence, jež protékající vesnicemi má čistou křišťálovou vodu a jistě bude kraj v našem okrese hojně navštěvován. Jih Švábenice vysoko položený, k severu hledící, je jistě velmi zdravý, možná, že ještě zdravější by byla ta voda v koupališti.

Švábenice jako křižovatka turistických cest vedoucích ze železniční trati Vyškov - Nezamyslice do Chřibů (modrá značka) k Zdravé vodě i jihovýchodním směrem kol Litenčic do Roštína a dále na Chřiby s pěknými lesy na blízku, mohly by také účinně spolupracovati na budování cestovního ruchu v našem kraji.

Připravil: **Libor Pištělka**

Za Švábenice krásnější

Švábenice jsou starobyklým městečkem s 934 obyvateli. Katastr obce je 19,45 km² a svažuje se od jihu k severu. V jižní zalesněné části leží nejvyšší bod Oupa-ly (452m), nejnižší je na severu (200m).

Od trigonometrického bodu na Osakru (382m) je krásný výhled na Dražanskou vysočinu a velkou část Hané.

Nadmořské výšky v obci jsou : kaple na Hradě 305m, kostel 290m, muzeum 280 m, bývalý horní mlýn 262m, most u zastávky ČSAD 258m. Svou severní částí patří obec nesporně k Hané, jižní částí přechází už ve vrchy Litenčické. Obcí protéká Švábenický potok, který pramení na západě v lese Boří a u Chvalkovic se vlévá do řeky Hané. V obci jsou dva potravinářské obchody, cukrárna, tři hostince, obchod s chovatelskými potřebami, obchod s levným textilem, pošta, kulturní dům, kino, základní a mateřská škola, římskokatolický kostel, obecní a kostelní muzeum a mnoho dalších kulturních památek.

Dále je zde okolo 8 km vozovek, 3 km chodníků a velké množství veřejné zeleně, stromů a okrasných keřů.

Lidé, kteří projedou obcí autem, si jistě řeknou, že je obec upravená, že podle možností jak Obecní úřad, tak i lidé zde žijící, se snaží o pěkný vzhled své obce. Ale kdyby se prošli pěšky, udělali by si jiný úsudek, měli by o nás jiné mínění. Najdou se zde lidé, kterým je lhostejné, jak obec vypadá, že to pak po nich musí někdo uklidit. Co jenom je těch papírů a jiných věcí, které jsou poházené hlavně kolem čekárny, na náměstí, u Kulturního domu a v jiných zákoutích. To je přece zcela zbytečné.

A pak se rozmohl ještě jeden velký nešvar: řidičům, kterým asi nestačí šířka

vozovky a jezdí, nebo parkují na veřejných plochách ušlo, že jsou také pokládáni za vandaly.

Přejeme si všichni, aby naše Švábenice byly pěkné. Ale aby tomu tak bylo, záleží na každém z nás, co pro to vykonáme!

Připravil: *Libor Pištelka*

SVĚTOVÉ SETKÁNÍ BETLÉMÁŘŮ

Protože další číslo Zpravodaje Švábenic se plánuje kolem našich hodů, chtěl bych Vás ve stručnosti seznámit s mezinárodní událostí, která bude uskutečněna v České republice dříve. Jedná se o XVII. Světový kongres betlémářů, který se bude konat ve dnech 22.- 26. září 2004 v Hradci Králové, zároveň s uspořádanou velkou výstavou betlémů, která bude přístupná ještě několik týdnů po skončení kongresu a otevře se domácím návštěvníkům, kteří po úspěšné mezinárodní výstavě v Hradci Králové o Vánocích roku 1994, na níž se přišlo podívat 60 tisíc lidí, uvidí ještě větší přehlídku domácí betlémářské tvorby současné, která je na vysoké úrovni i ve srovnání s tvorbou "betlémářských velmocí" proěřenou staletími.

Poprvé za padesát let trvání Světové betlémářské federace UN-FOE-PRAE (Universalis Foederatio Praesepistica) se bude tento kongres konat ve střední Evropě, ve státě někdejšího tzv. východního bloku. Mezinárodní účast na kongresu bude velmi vysoká.

České sdružení přátel betlémů bylo založeno 10. listopadu 1990 v Hradci Králové. V dnešní době má sdružení zaregistrováno 700 členů sdružených volně i v 16 regionálních pobočkách sdružení.

Švábenice se mohou pyšnit tím, že i zde žije člen této organizace a betlémářskými výstavami zviditelňuje Švábenice po celé republice. Má jednu z největších sbírek betlémů všeho druhu u nás.

"Je to hobby na kolenou, jsme nejchudší nevýdělečný spolek, nemáme sponzory a granty, rádi půjčujeme na výstavy, a že tu nejde o peníze, nejsou ani hádky a zásluhy" - říkají betlémáři.

Betlémy se nestavějí před oči diváků už jen v čase vánočním, ale můžeme je obdivovat prakticky kdykoliv v muzeích i v kostelích, kde někde bývají vystaveny po celý rok. I přes "turistickou sekularizaci" betlémy zůstávají stále betlémy, i když jejich duchovní funkce již není tak pevně spjatá s Vánocemi a individuální pocity z jejich shlédnutí jsou dány spíš mírou vnitřní zbožnosti jednotlivých pozorovatelů.

Libor Pištelka - člen Českého sdružení přátel betlémů

**XVII. Kongres
UN-FOE-PRAE 2004
v České republice**

Skauti v Národním parku Podyjí

Ve dnech 6. až 9. května 2004 uskutečnila část členů YMCA Skaut Švábenice již čtvrté putování po naší republice.

V roce 2000 to byla oblast Velké Losiny a Tichá Orlice, 2001 – Pálava, v roce 2003 – Hradec nad Moravicí a Opavsko. Do oblasti NP Podyjí jsme se chystali již v roce 2003, ale vzhledem k záplavám jsme se rozhodli pro oblast Opavsko.

V letošním roce se devět členů ve věku 13 až 52 roků do oblasti NP Podyjí vydalo. Již předem jsme si zajistili noclehy na jednom místě, a to na faře ve Vranově nad Dyjí. Odtud jsme jen nalehko vyraželi na výpravy do blízkého i dalekého okolí.

Průběh:

Ve čtvrtek máme sraz v 7.20 na zastávce autobusu a jedeme do Vyškova. Odtud pokračujeme vlakem s několika přestupy do Šumné. Protože prší, volíme cestu do Bítova autobusem. Cestou déšť ještě více sílí, ale před Bítovem již neprší. Jdeme po blátivé cestě až na Bítov. Po prohlídce hradu jdeme pěšky na zříceninu Corštejn a dále přes Lančov až do Vranova nad Dyjí. Přicházíme již za šera, v nohách máme 21 km. Máme toho dost, protože od Corštejna jdeme v pláštěnkách stále v dešti, naštěstí ne silném a bez větru.

Druhý den v 8.30 vyrazíme na zámek Vranov, který je od nás jen 2 km. Těšíme se na sál předků. Již od rána krásně svítí slunce. Po prohlídce zámku jdeme Junáckým údolím k Dyji a podél jejího toku až k odbočce na Ledové sluje, odkud je krásný rozhled po celém údolí řeky Dyje. Pokračujeme po pašerácké stezce směrem k Čížovu, kde je část (asi 500 m) drátěných zátarasů tzv. "Železná opona" z dob komunismu. Po její prohlídce se vracíme na Hardeggskou vyhlídku, kterou nechal postavit spolek rakouských turistů. Je zde krásný pohled na nejmenší rakouské město Hardegg s hradem. Ve městě žije 90 obyvatel.

V obcích Čížov a Horní Břečkov žije celkem 62 obyvatel. Po krátkém odpočinku pokračujeme po cyklostezce na Onšov a zpět do Vranova. Ještě se zastavujeme na vyhlídce u Mníškova kříže, který nechala postavit manželka zámekého pána k jeho narozeninám. Dnes jsme nachodili 30 km.

Sobota: Protože je státní svátek, jsou otevřeny objekty lehkého opevnění na jižní Moravě. Chceme si nějaké prohlédnout a využíváme k tomu knihu "Utajené pevnosti na jižní Moravě". U jednoho zastihujeme jeho správce, který nám poskytuje obsáhlý výklad o vzniku a využití těchto pevností. Poutavé bylo vyprávění i s ukázkami funkčního vybavení těchto objektů. Po prohlídce s využitím naučné stezky se vydáváme po hrázi přehrady do známé obce Šumná, kde je nejbližší zastávka ČD. Odtud jedeme vlakem do Znojma. Naším prvním cílem je znojemské podzemí. Je to soustava chodeb, místy až čtyři patra nad sebou. Atraktivní prohlídku narušují betonové pilíře OD Dyje. V červenci a srpnu jsou prohlídky spojené s košty vína. Jdeme se podívat na opevnění Nad splavem, ale je

již zavřeno. Podél toku Dyje se vydáváme směrem k hradu. Prohlížíme dvoupatrovou rotundu, spodní patro je kaple sv.Martina a horní kaple sv.Anny. Zastavujeme se v chrámu sv.Mikuláše, kde probíhají restaurátorské práce, doposud za 2,5 mil.korun. Pokračujeme dále na hrad okolo známé rotundy Panny Marie a sv.Kateřiny. Je ale zavřeno. Prohlídky probíhají podle mikroklimatických podmínek, trvají 15 minut a výklad je do sluchátek. Počet návštěvníků je omezen na 15 a vstupné je 90,- Kč.

Prohlížíme si zajímavosti Znojma dýchající historií. V 19.42 hod odjíždíme vlakem směr Šumná. Jdeme již známou cestou a do Vranova přicházíme až za tmy. V neděli si trochu poležíme. Jdeme na mši sv. do přílehlého kostela sv.Michaela a po ní se loučíme s Vranovem, kde žije 930 stálých obyvatel. V letní sezonu je zde až 25000 obyvatel.

Jdeme již vyšlapanou cestou do Šumné na vlak, který je v Ivanovicích v 18.15 hod. Chtěli jsme prohlédnout více, ale pro špatnou dopravní obslužnost se to nepovedlo. Snad jindy.

Poděkování patří všem zúčastněným za jejich vytrvalost a nadšení pro tuto akci a farnímu týmu FATYM Vranov nad Dyjí za poskytnutí ubytování a sociálního zázemí.

Na účast při dalších akcích se těší

vedoucí oddílu Vladimír Norgay Hroza

Další akce budou:

od 10. do 19. července 2004: Skautský tábor v Milkově

v říjnu: Drakiáda

v listopadu: Výstava: 15 let obnoveného skautingu

Čtyři svobody pohybu - pokračování z č. 1/2004

- volný pohyb zboží
- volný pohyb pracovníků a svoboda usazování
- volný pohyb služeb
- volný pohyb kapitálu

Volný pohyb zboží

- celní unie
- zákaz diskriminace + daňové diskriminace
- zákaz kvót (kvantitativních omezení)
- zákaz opatření s rovnocenným účinkem jako kvantitativní opatření
- přeměna státních monopolů obchodní povahy
- zákaz státních podpor

Volný pohyb zboží - celní unie

- celní unie = žádné celní bariéry mezi členskými státy + jednotný celní sazebník navenek
- celní území ES - nezcela shodné s územím členských států
- sjednocení celních sazeb, třídění zboží, vrácení cel
- příjmy z cel = příjmy rozpočtu ES (minus náklady členských států za vybírání cla)

Zákaz cel a opatření s účinkem ekvivalentní clům

- celní unie = žádné celní bariéry mezi členskými státy
- zakázány jsou i jiné poplatky zatěžující zboží v souvislosti s přechodem hranice
- problém - poplatky za skutečné služby
- výjimky - ESD interpretováno velice úzce - např. poplatky za veterinární prohlídky nařízené právem ES

Zákaz daňové diskriminace

- přímá daňová diskriminace - na zahraniční zboží je vyšší daň než na domácí
- daňová diskriminace může mít i podobu odlišného režimu vrácení daňových přeplatků, sankcí, záloh, odlišný výpočet základu daně, odlišné osvobození od daní
- nepřímá diskriminace - daňový systém je formálně neutrální, ale ve skutečnosti má odlišný dopad na domácí a cizí výrobky
- případy - zdanění aut (FR), alkohol (UK)

Zákaz kvantitativních omezení (kvóty)

- zakázána kvantitativní omezení pohybu zboží (kvót) a opatření majících ekvivalentní efekt
- kvóty - ještě větší ohrožení pohybu zboží než cla
- opatření majících ekvivalentní efekt - největší právní problémy při volném pohybu zboží

Zákaz opatření s účinkem rovnocenným kvótám

- zákaz přímé diskriminace - např. státní instituce mohou nakupovat pouze domácí zboží
- zákaz nepřímé diskriminace - formálně neutrální opatření, ale ve skutečnosti postihuje hlavně zahraniční zboží
- příklady - označování výrobků pouze v domácím jazyce, rozměry balení
- hlavní případy - Dassonville, Cassis de Dijon, Keck
- Dassonville - formule Dassonville - zakázána “každá úprava obchodu čl. státu, která může obchodu uvnitř ES přímo nebo nepřímo, skutečně nebo potenciálně zabránit”
- Cassis de Dijon - zboží musí být vpuštěno na trh čl. státu, pokud splňuje standardy své země původu - výjimkou jsou pouze “důležité požadavky” (mandatory requirements)
- Keck - omezení platnosti doktríny Cassis - Cassis neplatí pro regulaci podmínek prodeje (např. reklama, otevírací hodiny, prodej se ztrátou)

Státní monopoly obchodní povahy

- Státní monopoly obchodní povahy - tradičně např. telekomunikace, energetika, sektory dopravy, alkohol, sirky (It.)
- Státní monopoly obchodní povahy jsou slučitelné s právem ES
- stačí, aby byla zaručena nediskriminace

Výjimky

- čl. 28 - ochrana veřejné mravnosti, pořádku a bezpečnosti, ochrana zdraví (lidi, zvířata a rostliny), ochrana národního kulturního dědictví, průmyslové a obchodní vlastnictví
- kategorické požadavky - daňová kontrola, čistota obchodního styku, ochrana spotřebitele, životní prostředí, kulturní dědictví - podle case-law ESD
- zbraně a vojenské komodity (čl. 296)

Volný pohyb pracovníků a svoboda usazování

Zákaz diskriminace

- zákaz diskriminace při přístupu k zaměstnání - např. ve SRN mohou jako inženýři pracovat pouze občané SRN
- zákaz diskriminace při výkonu povolání - nižší mzda, horší sociální zabezpečení, menší pracovněprávní ochrana
- zákaz nepřímé diskriminace - formálně neutrální pravidlo postihuje hlavně zahraniční pracovníky
- problémy s jazykovými požadavky

Jiné osoby než pracovníci

- směrnice 90/366 - studenti
- směrnice 90/365 - důchodci
- samoživitelé
- všechny kategorie osob musí být pojištěny a mít prostředky kryjící jejich životní potřeby (nesmí být závislí na sociálním systému navštíveného členského státu)

Sociální zabezpečení

- Není snaha o sladění obsahu sociálních systémů čl. států (např. důchodového věku nebo minimální mzdy)
- snaha o zaručení kompatibility systémů čl. států - např. započítávání let odpracovaných v různých státech do minimální lhůty pro přiznání starobního důchodu + zjednodušení administrativy
- hlavní nástroj - nařízení (regulation)

Uznávání diplomů

- uznávání vzdělání a diplomů - nutnost pro pohyb kvalifikovaných pracovních sil
- snahy o sektorovou úpravu (lékaři, architekti) - nepříliš úspěšné
- současnost - obecné horizontální úpravy uznávání diplomů (např. pro veškeré vysokoškolské vzdělání delší než 3 roky - směrnice 89/48)

Výjimky

- zaměstnání ve veřejné správě
- ochrana veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti a ochrany zdraví - detaily ve směrnici 64/221

- obě výjimky interpretovány ESD úzce
- významné případy : Van Duyn, Bonsignore

Svoboda usazování

- fyzické i právnické osoby
- fyzické osoby - zákaz otevřeného nebo skrytého nerovného zacházení
- právnické osoby - nediskriminace při zakládání poboček a dceřinných společností, ale omezena možnost “přestěhovat se” za hranice
- uznávání diplomů a kvalifikací

Volný pohyb služeb

Zásady

- svoboda přijímat i poskytovat služby
- služba = hospodářská činnost + za úplaty + překračuje hranice + zbytková klauzule (nespadá pod volný pohyb zboží, pracovníků nebo kapitálu)
- zákaz diskriminace - vzájemné uznávání diplomů
- případy: turističtí průvodci ve Francii a Itálii, Luisi a Carbone, Turistické ceny

Výjimky

- činnost při výkonu veřejné moci
- veřejná bezpečnost, pořádek a zdraví
- naléhavé požadavky veřejného zájmu

Volný pohyb plateb a kapitálu

- liberalizace toku plateb i kapitálových toků
- mezi čl. státy i vůči 3. státům
- výjimky : zvláštní mezinárodní smlouvy, prevence daňových úniků, veřejný pořádek a bezpečnost, krátkodobá (max. 6 měsíců) opatření při potížích, sankce vůči 3. státům (hospodářské sankce)
- systém pomoci mezi čl. státy při potížích s platební bilancí

Právní systém EU

Primární právo ES/EU

- analogie v domácím právu - “ústava ES” primární
- zakládající smlouvy - Pařížská smlouva (ESUO) + Římská smlouva (EHS, Euratom) + Slučovací smlouva + Jednotný evropský akt + Maastrichtská smlouva + Amsterdamská smlouva + Smlouva z Nice
- smlouvy o přistoupení nových států
- obyčej + principy práva ES

Tvorba primárního práva

- a la mezinárodní smlouvy
- přesný postup ve čl. 48 SEU, podpůrně se použije mezinárodní právo (Vídeňská úmluva o smluvním právu)
- svolání IGC (Inter-Governmental Conference)
- zásada jednomyslnosti + ratifikační “ kolečko” ve všech členských státech
- role Evropského parlamentu - při změnách zakládacích smluv pouze nezávazné stanovisko, s rozšířením EU musí dát souhlas
- role referenda - záleží na jednotlivých čl. státech
- evropský obyčej - vzniká sjednocenou praxí čl. států (např. Lucemburský kompromis)

Sekundární právo

- analogie v domácím právu - podle typu
- tvořeno činností orgánů ES
- tvoří největší část *acquis communautaire* (masy práva ES)
- typy sekundárních norem:
 - nařízení (regulation)
 - směrnice (directive)
 - rozhodnutí (decision)
 - stanovisko a doporučení (opinion and recommendation)
 - atypické sekundární normy

Připravil: Mgr. **Zdeněk Cupák**

Archeologie na stavbě dálnice

pokračování z čísla 3/2003

Medlovice (okr. Vyškov)

Za Hanou - dálnice D1, stavba Vyškov-Mořice

Zkoumaná lokalita se nachází na levém břehu Medlovického potoka. Pozůstatky pravěkého osídlení se nacházejí zčásti na spraši pokrytém mírném severním svahu, zčásti přímo v sedimentech potoční nivy. Zde byla v úvodu výzkumu zachycena a na profilech dokumentována místa až 4 m mocná stratigrafie s četnými doklady antropogenních aktivit. Spodní úroveň (výškově pod současnou hladinou vodoteče) představovaly vrstvy se zahloubeným objektem velatické kultury, nasedající na štěrkové podloží. Nad nimi bylo dále dokumentováno souvrství s nálezy z doby laténské, římské a z vrcholného středověku. Výraznější horizont laténské souvrství se podařilo zachytit i dále od potoka západním směrem. Ve výkopu pro přeložku středotlakového plynovodu mimo hlavní trasu dálnice byla dělníky z tohoto souvrství z hloubky 1,5 m vyzvednuta celá laténská nádoba, patrně zbytek porušeného hrobu. Do vlastních nivních sedimentů byly prokazatelně v několika úrovních zahlubovány objekty (celkem jich takto bylo zachyceno 6), jejich rozlišení v ploše mimo profily však zpravidla nebylo možné. Běžné zahloubené sídlištní objekty byly spolehlivě zachyceny až ve sprašovém podloží, celkem jich bylo v první etapě prozkoumáno a zdokumentováno 40.

Rovnoměrně po celé ploše je rozptýleno celkem pět menších kruhových hliníků kultury s moravskou malovanou keramikou, které doplňuje další podobný objekt datovaný rámcově do staršího eneolitu. Rozsáhlejší soujámí a kruhový objekt je pak možné zařadit do mladší doby bronzové, nejspíše do rámce velatické kultury. Nejvýraznější složkou je však na lokalitě vícefázové sídliště doby laténské, které se koncentruje v 50-70 m širokém pásu podél Medlovického potoka. Celkem 18 zahloubených chat převážně pravoúhlého půdorysu je podle předběžného posouzení možné zařadit do stupňů LTB a LTC; stopy nadzemní zástavby ani jiné početnější objekty zaznamenány nebyly. Neobvyklým nálezem byly dále dva silně narušené lidské skelety uložené v tmavé podomíční vrstvě; jejich bližší časové zařazení je vzhledem k absenci doprovodných nálezů prakticky nemožné. Pokračování výzkumu v této poloze je naplánováno ještě na rok 2003.

Ivanovice na Hané 3 (okr. Vyškov)

Padělky od Medlovic - dálnice D 1, stavba Vyškov-Mořice

Osídlená poloha se nachází na mírně vyvýšené terase na pravém břehu Medlovického potoka.

Celkem zde bylo zachyceno 101 zahloubených objektů, z větší části jen obtížně datovatelných pro minimum nálezů. Nejstarší pozůstatky pravěkého osídlení představuje patrně ojedinělá zásobní jáma kultury nálevkovitých pohárů a dále dva sídlištní objekty kultury zvoncovitých pohárů na jihovýchodním okraji zkoumané plochy. Z prostoru obslužné komunikace pochází i dvě menší, ovšem nálevkově bohaté jámy únětické kultury, z nichž jedna obsahovala i kostěnou záponu. Největší množství datovatelných objektů (přibližně 15) náleží k sídlišti středodunajské mohylové kultury; vedle rozsáhlého hliníku, jehož odkrytá část měřila na podélné ose přes 30 m, jde především o menší jámy obsahující značné množství keramiky a často i celých tvarů. Najmladší stopy osídlení lokality představuje 7 objektů velatické kultury, z nichž za zmínku stojí především velká zásobnicová jáma, v níž byly v anatomické poloze uloženy skelety svou dětí a dvou dospělých jedinců.

Blíže nedatovatelné jsou některé další zajímavé objekty jako např. jáma s pěti kompletními zrnotěrkami, stopy kúlové stavby blíže nerekonstruovatelného půdorysu, nebo několik žlabů nasvědčujících možnosti, že sídliště mohlo být v některé fázi lehce ohrazeno. Podobně blíže časově nezařaditelné jsou dva mělce do podorníci zahloubené hroby se silně porušenými skelety.

Ivanovice na Hané 3/2 (okr. Vyškov)

Padělky za cihelnou - dálnice D 1, stavba Vyškov-Mořice

V rámci rozsáhlé skryté plochy pro areál SSÚD, hlavní trasu dálnice a pro obslužnou komunikaci byly archeologické objekty zjištěny jen v její severozápadní části - na vrcholu návrší a přilehlé části jižního svahu. Celkem bylo v této poloze zachyceno 115 zahloubených objektů, z toho 25 jistých nebo pravděpodobných hrobů a jeden pohřeb v sídlištní jámě. Z celkem 90 jam obsahovalo materiál jen 21, blíže datovatelných je pak minimum. Nejstarší osídlení prezentuje 6 objektů zařaditelných do staršího eneolitu (epilengyel nebo kultura nálevkovitých pohárů), analogická keramika je pak jako příměs obsažena i ve dvou mladších objektech. Jednu zásobní jámu je možné zařadit do období únětické kultury, rozsáhlý hliník obsahoval vedle únětické i keramiku střední doby bronzové, nálezy z několika dalších objektů je možné zhodnotit jen obecně jako z doby bronzové.

Za velmi neobvyklé je pak možné označit uložení skeletu na dně zásobní jámy 519. Mrtvý jedinec byl uložen na břicho na dně jámy a byl vybaven kompletní garniturou bronzových šperků sestávající celkem z 19 kusů; nález je dobře datovatelný do stupně HB a jde o jediný takto datovaný objekt na celé ploše.

Jako hroby bylo označeno celkem 25 objektů, ve všech případech však zcela jednoznačně o pohřby jít nemusí. Mezi lépe datovatelnými zcela převládají hroby kultury se šňurovou keramikou, kterých bylo odkryto minimálně 13. Vedle běžných nepříliš hlubokých oválných jam byli v několika případech mrtví uloženi i do poměrně rozměrných hrobek nepravidelně obdélného půdorysu, v nichž byly zpravidla pozorovány více či méně ničivé druhotné zásahy. Nálezy z pohřbů

biště vedle keramiky a kamenné industrie doplňuje i poměrně početná kolekce měděných šperků.

Nekropole byla dále používána i v následujících obdobích, což dokládají dva solitérní kostrové hroby kultury zvoncovitých pohárů a středodunajské mohylové kultury a dále dva blíže nedatované kostrové hroby bez přídavek s kostrou v natažené poloze na zádech.

V rámci polykulturního sídliště a pohřebiště blíže časově nezařaditelný je pak reliktní nadzemní stavby tvořené shlukem kúlových jamek a dále mělký žlábek vymezující neúplně ovál s delší osou přibližně 10 m a třemi kúlovými jamkami uvnitř.

Ivanovice na Hané 4 (okr. Vyškov)

Za střediskem - dálnice D 1, stavba Vyškov-Mořice

Celkem zde bylo prozkoumáno 43 archeologických objektů, z toho 31 sídlištních jam, 11 hrobů a mělký žlábek. Sídlištní areál tvořily skupiny objektů nepravidelně rozložených v délce 400 m po celém temeni návrší, a to jednak hliníky, dále zásobní jámy a konečně objekty s kruhovým, oválným, případně obdélným půdorysem a neckovitým, mísovitým či stupňovitým profilem, u kterých obvykle nedokážeme určit jejich původní účel a které byly v některých případech později využity jako odpadní jámy.

Zvláštním jevem zaznamenaným na zdejším sídlišti bylo ukládání, respektive pohazování částí lidských těl či celých skeletů do zásypů jam. Nejpozoruhodnější situace byla prozkoumána v severovýchodní části plochy. Na samém okraji sídelního areálu byly do trojúhelníku rozmístěny tři objekty nepravidelně kruhového půdorysu. Dva mělké objekty byly zcela zaplněny velkými zlomky keramických nádob a zvířecími kostmi. Ve třetím objektu, hlubokém 0,95 m, byla pod vrstvou zvířecích kostí a dobytčích rohů objevena kostra dospělého jedince v natažené poloze na zádech. Pod ní, na dně jámy, ležely další zvířecí zbytky, zlomky nádob a kusy mohutných kamenných podložek k drcení obilí. Všechny tyto objekty s lidskými pozůstatky, podobně jako i většinu ostatních prozkoumaných sídlištních jam na lokalitě, můžeme na základě archeologických nálezů datovat do kultury nálevkovitých pohárů. Zbývající objekty bez chronologicky citlivého materiálu lze zařadit jen rámcově do pravěku, i když vzhledem k rozmístění a shodným výplním je pravděpodobné, že jsou současné s předchozími. Jedinou výjimku tvoří mělký žlábek mísovitého profilu, který procházel napříč severovýchodní částí skryté plochy. Nálezy železných hřebů, železného kování obuvi, skla, glazované keramiky aj. dovolují jeho interpretaci jako pozůstatku novověké hranice mezi polními parcelami nebo polní pěšiny. Pohřební areál reprezentovaný 11 kostrovými hroby se omezoval výhradně na střední úsek skryté plochy. Kostry byly uloženy jak ve skrčené poloze, tak natažené na zádech. Mrtví byli opatřeni keramickými nádobami, měděnými spirálkami a kamennými či kostěnými nástroji. Nálezově nejbohatším byl hrob muže vybaveného na cestu do záhrobí měděnou spirálou, broušenými kamennými nástroji (sekeromlat a dvě sekery), čepelkou, sedmi nádobami a masitou potravou. Hroby s pohřby ve

skrčené poloze patří na základě přídavek nositelům kultury se šňůrovou keramikou. Obtížné je datování hrobů s jedinci uloženými v natažené poloze, neboť byly zcela bez nálezů.

Ivanovice na Hané 5 (okr. Vyškov)

Rumza - dálnice D 1, stavba Vyškov-Mořice

Odkrytá lokalita se nachází na vyvýšené terase nad potokem Rumza. Celkem bylo zachyceno 20 zahloubených objektů z období únětické kultury. Jsou to většinou kruhové zásobní jámy vakovitého tvaru, které jen zřídka poskytly větší kolekci keramického materiálu a dalších nálezů. Největší objekt nepravidelného tvaru pravděpodobně sloužil jako hliník.

Ivanovice na Hané 6 (okr. Vyškov)

Borůvka - dálnice D 1, stavba Vyškov-Mořice

Pravěké sídliště tvořily volně rozptýlené objekty různého charakteru, z nichž podstatnou část lze interpretovat jako sídlištní jámy bez možnosti bližší klasifikace, dále klasické zásobnice, kùlové jamky a hliníky. Získaný materiál spolehlivě datuje zdejší sídlištní aktivity do mladší až pozdní doby bronzové, přičemž náleží jednoznačně do středodunajské kulturní sféry - zastoupena je kultura velatická i podolská. Vedle keramiky lze zmínit ještě nálezy bronzových předmětů, z nichž chronologicky nejcitlivější jsou zdobené jehlice. Překvapivě hojně se v některých objektech nacházely zlomky jantarové suroviny dokládající dálkovou obchodní směnu, výrobní funkci osady dále dokládají nálezy několika zlomků kadlubů. Nálezem mimořádného významu je depot šesti velatických nádob umístěných v oválném sklípku na okraji rozsáhlé stavební jámy. Sklípek byl zcela vyplněn čtyřmi velkými zásobnicemi, z nichž tři byly obráceny dny vzhůru. Další amfora byla nalezena uvnitř jedné ze zásobnic a na okraji sklípku ležela dnem vzhůru kónická miska.

Zemními pracemi byla dále odkryta severní část pravděpodobně rozsáhlejšího pohřebiště kultury se zvoncovitými poháry s 18 hroby. Ve většině případů se jednalo o poměrně hluboké a prostorné hrobové jámy obdélného půdorysu se zaoblenými rohy. Hroby s dobře zachovanými skelety pohřbených byly vybaveny četnými milodary, jež tvořila keramika, pazourkové šipky, kamenné nátepní destičky, kostěné či parohové součásti oděvu a výstroje (knoflíky, zápona) a měděná dýka. V jednom hrobě byl společně s kostrovým pohřbem uložen i pohřeb žárový. Součástí výbavy všech hrobů byly i zbytky masité potravy, zpravidla uložené v mělkých mísách vedle nebožtíka.

Ivanovice na Hané 7 (okr. Vyškov)

Spravedlnost - dálnice D 1, stavba Vyškov-Mořice

Po odstranění ornice a podorniční vrstvy se ve světlém podloží vyrýsovalo více než 80 archeologických objektů, které dokládají intenzivní osídlení polohy od starší až do pozdní doby bronzové. Jmenovitě se jednalo o objekty věteřovské skupiny, středodunajské mohylové kultury, velatické kultury a v menším měřítku i kultury

podolské. Podstatná část objektů patřila kultuře velatické. Z nejmladších objektů byla získána keramika zdobená žlábkováním, která se objevuje v závěru střední a na počátku pozdní doby bronzové. Toto datování podporují i četné nálezy bronzových předmětů, především jehlic a zcela unikátního nože se zdobenou parohovou rukojetí, jež je prvním nálezem svého druhu z území Moravy.

K nálezům mimořádného významu patří depot keramických nádob. Na dně kruhové jámy o průměru 2 m byly uloženy dny vzhůru čtyři velké amforovité zásobnice. Uvnitř jedné z nich se nacházel zdobený džbán, který nález spolehlivě datuje do střední doby bronzové.

Pohřební aktivity reprezentují tři kostrové hroby, odkryté na okraji náhorní roviny. Jeden z nich představuje zbytky lidského skeletu uloženého ve skrčené poloze. Pohřbený ležel na pravém boku hlavou směrem k východu. Z výbavy hrobu se dochovaly zbytky dvou nádob a část spirály z tenkého bronzového (?) drátu. V druhém případě šlo o hrob kultury se šňůrovou keramikou. V jihozápadním rohu téměř čtvercové hrobové jámy se nacházela skrumáž lidských kostí, zjevně přemístěných z původního místa uložení. Téměř neporušena zůstala výbava hrobu sestávající ze 6 nádob, zbytků masité potravy a čepele měděného nože. Je zcela evidentní, že hrob byl druhotně otevřen a to, vzhledem ke stopám měděnky na kostech lidského skeletu, ve značném časovém odstupu od pohřebního aktu. “Vykrádací” šachta přitom byla umístěna v místě uložení nebožtíka a nedotkla se podstatné části výbavy. Třetí, dětský hrob, je datován rovněž do období kultury se šňůrovou keramikou.

Ze zprávy ústavu archeologické památkové péče Brno k nálezům na stavbě dálnice D 1, v trase Vyškov-Mořice

3 odkazu kronikáře

V dnešním vydání Zpravodaje opět pokračujeme články z okresních, kraj-
ských a celostátních novin, které, vedle záznamů v kronice, navíc shromaž-
ďoval jeden z kronikářů pan Jaromír Skácel.

Švábenice kdysi a dnes Náš život 22. 6. 1973

Ve Švábenicích se nedávno sešlo 500 rodáků. MNV spolu s Národní frontou a JZD ve Švábenicích pro ně přichystaly i bohatý kulturní program. Ve staré škole otevřeli výstavu "Švábenice kdysi a dnes", na které skromáždili nejstarší písemné dokumenty a cenné listiny z doby, kdy byly Švábenice klášterním zbožím a doprovodili mnoha exponáty značné historické hodnoty až do současné doby. Posledních dvacet let je na výstavě též dokumentováno množstvím fotografického materiálu z fotokroniky F. Hanáka. Zajímavým exponátem je několik kousků zdiva z původního švábenického hradu, který se nezachoval. Zdivo bylo naleze-
no teprve letos.

Výstava odpovídá požadavkům moderní expozice a bylo by dobře, kdyby ji pro její bohatý obsah zhlédli i ostatní občané našeho okresu, neboť je cenným příspěvkem k poznání minulosti a přítomnosti, k obohacení poznání všech.

Stáčírna mléka Náš život 7. 8. 1987

Stáčírna mléka ve Švábenicích, závod Lacrum Brankovice, denně vykoupe od JZD VŘSR Ivanovice na Hané 28 000 litrů mléka, z čehož je asi 90% v první jakostní třídě, zbytek pak standard. Od Marie Indrákové (na snímku), která provádí kontrolu jakosti výroby, jsme se dozvěděli, že s kvalitou výrobků nemají problémy. Mistrová Jitka Stáňová nám sdělila, že jim v současné době vypomáhají v rámci letní aktivity mládeže brigádnice ("letos máme na šikovná děvčata štěstí"). Zeptali jsme se na výrobu kakaového mléka. "Přes léto se nedělalo, koncem srpna se na výrobu opět najede a vyrobí se 1 100 litrů týdně". Na závěr je třeba dodat, že švábenická stáčírna mléka figuruje mezi nejlepšími středisky, která byla za příkladné plnění v loňském roce zapsána do Knihy cti OOR.

Z činnosti NF ve Švábenicích Náš život 18. 9. 1989

Nejen pro své členy

"Český svaz chovatelů, základní organizace Švábenice, pořádá zájezd na výstavu. Kdo z občanů má zájem, ať se přihlásí...." "...Český červený kříž ve Švábenicích pořádá..." Taková a podobná hlášení je často slyšet v rozhlase MNV Švábenice, kde výbory společenských organizací NF informují o svých akcích, na které zvou zájemce nejen ze svých organizací, ale všechny občany. Významný podíl na rozvoji obce, jejího společenského, zájmového a kulturního života

má dohoda o spolupráci mezi MV NF a MNV. Její realizace je hodnocena na plenárních zasedáních a v radě MNV.

Společenské organizace NF pořádají i brigády v rámci volebního programu NF. V současné době je to především při budování závodu veřejného stravování a prodejny potravin.

Zásluhou dobrovolné práce ve volném čase, o sobotách i nedělích, byl postaven i areál Českého svazu chovatelů ve Švábenicích, který zahájí svoji činnost výstavou domácího zvířectva a zejména exotického ptactva ve dnech 30. září a 1. října.

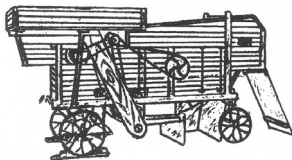
Každému, kdo na těchto akcích přiloží ruku k dílu, je veřejně poděkováno v místním rozhlase.

Připravil: ***Pavel Kudlička***

ZOD Haná, družstvo
se sídlem ve Švábenicích
závod Hoštice

VÁS ZVE K PROHLÍDCE STÁLÉ EXPOZICE HISTORICKÝCH ZEMĚDĚLSKÝCH STROJŮ A NÁŘADÍ V HOŠTICÍCH - HEROLTICÍCH

INFORMACE: J. Cupák - 604 451 476 - M. Řezníčková - 517 365 624

ROZŠÍŘENÁ EXPOZICE V HOŠTICÍCH

V pátek 28. 5. 2004 byla slavnostně otevřena rozšířená expozice zem. muzea ve středisku ZOD Haná v Hošticích.

Stávající sbírka strojů a nářadí ze zemědělských usedlostí 19. a 20. století byla doplněna o další exponáty. Zajímavou je nově instalovaná světelníčka vybavená předměty časově odpovídající charakteru celé expozice.

K hojně návštěvě zve širokou veřejnost správce muzea pan Jiří Cupák, vedoucí mechanizace v Hošticích.

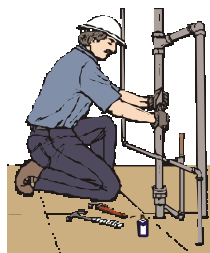
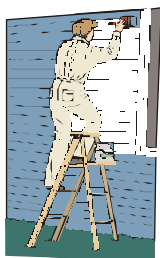
Zájemce o prohlídku však prosí o předběžnou domluvu termínu.

Marta Řezníčková

Firmy, podnikatelé, živnostníci, řemeslníci, ...

*Chcete na sebe upozornit na internetových
stránkách naší obce ?*

**Stačí vyplnit jednoduchý formulář
na OÚ ve Švábenicích či formulář
na internetových stránkách obce.**

Zpravodaj obce Švábenice

Vychází čtvrtletně, náklad 300 ks.

Odpovědný redaktor: Mgr. Zdeněk Cupák.

Neprošlo jazykovou úpravou.

Grafická úprava a tisk: Moraviatisk Vyškov, spol. s r.o.

Vydává Obecní úřad Švábenice.

Tisk povolen: MK ČR E 14253